

Kdo žije ve světě?

Who lives in the world?

Věk: 9–13 let

Úroveň: mírně pokročilí

Jazykové dovednosti: stupňování přídavných jmen, číselné údaje, slovní zásoba (názvy kontinentů)

Obecné cíle: Žáci si uvědomí globální souvislosti a lépe porozumí rozdílům mezi jednotlivými částmi světa.

Pomůcky: sedm čtvrtek s názvy kontinentů

Příprava: Připravíme si čtvrtky s anglickými názvy kontinentů.

Warm-up

Zeptáme se dětí, zda vědí, kolik na světě žije lidí (6,7 miliard), a zda vědí, které části světa jsou více obydlené než jiné.

Příklady otázek:

- *Do you know how many people live in the world?*
- *Are some parts populated more densely than others?*
- *Which of the continents is most densely populated?*

Activity: Who lives where?

Na tabuli nakreslíme zjednodušeně mapu světa a schematicky znázorníme umístění jednotlivých kontinentů. Pak ve třídě do většího prostoru na podlahu rozložíme sedm čtvrtek se jmény světadílů. Požádáme děti, aby se samy rozdělily k jednotlivým světadílům na základě toho, kolik kde podle nich žije obyvatel. Při tom žáci mezi sebou hovoří anglicky. Jakmile se děti přemístí ke čtvrtkám s názvy kontinentů, spočítáme je a čísla napíšeme na tabuli.

Do dalšího sloupce napíšeme správná čísla odpovídající poměru obyvatel na jednotlivých světadílech a žáky požádáme, aby se přemístili mezi jednotlivými kontinenty tak, aby jejich počet odpovídal skutečným číslům. Při patnácti dětech ve třídě bude rozdělení vypadat takto:

Continent	Number of pupils	Population
Asia	8	3 000 000 000
Africa	2	922 011 000
Europe	2	710 000 000
North America	2	515 000 000
South America	1	371 000 000
Australia and Oceania	0 (nebo ½ – může znázornit např. plyšák)	30 000 000
Antarctica	0	0

Když jsou děti rozdělené, požádáme je, aby si ve skupině o „svém“ kontinentu připravily krátkou charakteristiku (2–3 věty). Po uplynutí několika minut vyhrazených na přípravu prezentuje zástupce z každé skupiny pro ostatní krátké vyprávění o světadílu.

Wrap-up discussion

Na závěr můžeme žáky několika otázkami vyzvat, aby porovnali hustotu osídlení a životní úroveň na jednotlivých kontinentech. Pokročilejším žákům můžeme jako podklad pro diskusi rozdat kopie textů o světové populaci nazvané „Did you know?“ a „World Population Milestones“.

Příklady otázek:

- *Did you think there were more people in Africa than in Europe?*
- *Are people in some continents poorer than in others?*
- *Does high population therefore necessarily mean poverty?*

Key words

continents – population – inhabitants – population growth – density of population – living standard – poverty

Minifacts

Did you know?

- In low-income countries more than a third of the population is under age 15, while in high-income countries less than a fifth.
- The world's population is growing by 200,000 people a day.
- Between 1980 and 2030, the population of low- and middle-income countries will more than double – to 7.0 billion, compared with 1 billion for high-income countries.

(World Bank – www.worldbank.org)

Minifacts

World Population Milestones

World population reached:

- 1 billion in 1804
- 2 billion in 1927 (123 years later)
- 3 billion in 1960 (33 years later)
- 4 billion in 1974 (14 years later)
- 5 billion in 1987 (13 years later)
- 6 billion in 1999 (12 years later)

(United Nations Population Fund – www.unfpa.org)

World population may reach:

- 7 billion in 2013 (14 years later)
- 8 billion in 2028 (15 years later)
- 9 billion in 2050 (22 years later)

Souhlasíš?

Do you agree?

Věk: 15–19 let

Úroveň: pokročilí

Jazykové dovednosti: způsobová slovesa, slovní zásoba související s vodou

Obecné cíle: Studenti se učí diskutovat a obhajovat svůj názor a zároveň si ujasňují postoj k problémům souvisejícím s nedostatkem vody.

Pomůcky: tabule, křídly nebo fixy, čtvrtky s níže uvedenými výroky

Příprava: Připravíme si kopie níže uvedených výroků pro každou skupinu.

Warm-up

Na úvod můžeme studenty požádat, aby si každý připravil jednu větu jako odpověď na otázku: „*What happens if you don't have enough drinking water?*“ Po uplynutí několika minut studenty postupně vyvoláváme, aby přečetli své odpovědi. Podpoříme případnou spontánní diskusi.

Activity: Do you agree with this statement?

Studenti pracují ve skupinách po 4–5. Do každé skupiny rozdáme čtvrtku s deseti (nebo jen s některými vybranými) níže uvedenými výroky a žáky požádáme, aby v rámci skupiny o výrocih diskutovali a u každého z nich se usnesli, zda s ním souhlasí nebo ne. Skupina musí dojít k jednotnému závěru. Vyskytne-li se ve skupině někdo, kdo má opačný názor než ostatní, musí se členové skupiny vzájemně přesvědčit o svém názoru tak, aby dosáhli souladu. Nemohou-li najít kompromis, musí jedinec, který je se svým názorem osamocen, hledat obdobně smýšlející kolegy v jiné skupině. S nimi pak může založit novou skupinu.

Po uplynutí stanoveného času (např. 20 minut) výroky postupně předčítáme a vyvoláváme zástupce jednotlivých skupin, aby ostatním sdělili, zda s výrokem souhlasí a proč.

Do you agree?

- People should be able to use as much water as they want.
- We have a lot of water in this country so there is no need for us to use less water.
- Some countries will never have enough water.
- We can't help countries where people don't have clean water.
- We need clean water to be healthy.
- People who pollute water should be punished.
- In many parts of the world, fresh water is being used faster than it can be replaced.
- People in (at least) 80 countries do not have enough clean water.
- A person can live weeks without food, but only about three days without water.
- Water can travel from one part of the world to another through the water cycle.

Wrap-up discussion

Po ukončení předchozí aktivity se studenty diskutujeme o tom, zda je na světě dost vody a jak s ní můžeme šetřit.

Key words

clean water – waste water – pollute – punish

TEST: Co víš o vodě?

QUIZ: What do you know about water?

Věk: 15–19 let

Úroveň: pokročilí

Jazykové dovednosti: slovní zásoba související s vodou

Obecné cíle: Studenti si ověří své znalosti o vodě na Zemi a zároveň si ujasňují postoj k problémům souvisejícím s nedostatkem vody.

Pomůcky: rozmnožené kopie kvízu pro každého studenta (nebo do dvojice)

Příprava: Předem rozmnožíme kvíz pro každého studenta nebo do dvojice.

Studenti vybírají vždy jednu správnou možnost. Pracují samostatně nebo ve dvojici. Po skončení společně projdeme odpovědi a studentům vždy ke každé otázce přečteme komentář uvedený v závěru kvízu. Správné odpovědi můžeme ocenit jedním bodem.

Questions

1. How much water do you use each day?
 - a) 50 litres
 - b) 125 litres
 - c) 250 litres
2. How much water does a dripping tap waste each day?
 - a) 1 litre per day
 - b) 4 litres per day
 - c) 10 litres per day
3. If you run your tap while cleaning your teeth, how much water does that waste per minute?
 - a) 1 litre
 - b) 5 litres
 - c) 10 litres

4. How much water does it take to rinse a mug?
 - a) 1 litre
 - b) 2 litres
 - c) 10 litres
5. How much water does one cycle of a washing machine use?
 - a) 30 litres
 - b) 80 litres
 - c) 120 litres
6. So, how much water does a washing machine use in a year?
 - a) 2,000 litres
 - b) 20,000 litres
 - c) 200,000 litres
7. A shower uses less water than a bath. How much less?
 - a) A quarter
 - b) Two-fifths
 - c) A half
8. How much water goes down the toilet every day?
 - a) Three sinks full
 - b) A bath full
 - c) Two baths full
9. How much energy does it take to heat your hot water?
 - a) 10 per cent of what you use
 - b) 25 per cent of what you use
 - c) 50 per cent of what you use
10. How many people in the world lack basic sanitation resources?
 - a) 500 thousand people
 - b) 1.2 billion people
 - c) 2.6 billion people

Answers

1. b) 125 litres
We use around 125 litres of water each day on average, which is 50 per cent more than 30 years ago.
2. b) 4 litres per day
One drip per second wastes around 1,200 litres of water in a year; that's around 4 litres per day.
3. b) 5 litres
Running the tap can use 5 litres of water per minute, which would give enough for a small bath in just ten minutes.
4. a) 1 litre
Washing a mug under a running tap uses about one litre of water; six mugs use about the same as a whole bowl of washing up.

5. b) 80 litres
A single washing machine cycle uses up to 80 litres of water.
6. b) 20,000 litres
The average family uses their washing machine five times per week. That's 20,000 litres in a year.
7. b) Two-fifths
A shower uses only two-fifths of the water needed for a bath.
8. c) Two baths full
The average family uses the equivalent of two baths of water per day when flushing the toilet.
9. b) 25 per cent of what you use
Twenty to twenty-five per cent of domestic energy consumed is used to heat water in the kitchen and bathroom.
10. c) 2.6 billion people
About 2.6 billion people in the world lack basic sanitation resources.

Právo na vzdělání

The right to education

Věk: 11–14 let

Úroveň: středně pokročilí

Jazykové dovednosti: porozumění čtenému textu

Obecné cíle: Aktivita podporuje žáky, aby se kriticky zamysleli nad dostupností vzdělávání pro obě pohlaví ve světě.

Pomůcky: psací potřeby, poznámkové bloky

Příprava: žádná

Warm-up

Zeptáme se dětí, zda se domnívají, že chodit do školy a získat vzdělání je snadno dostupné pro všechny děti v České republice, v Evropě, na světě. Zajímá nás, zda si myslí, že ve světě žijí děti, které by do školy rády chodily, ale nemohou, a zda vědí, kde tomu tak je. Řekneme jim, že vzdělání pro každého je právo, které ale není dostupné ve všech zemích. Například v rozvojových zemích v Africe nebo v Asii žije mnoho dětí, které do školy nechodí.

Příklady otázek:

- *Do you think that education is easily accessible for all the children in the Czech Republic / Europe / in the world?*
- *Do you think that there are children who would love to go to school but can't?*
- *Do you know what is the reason that they can't go to school?*

Activity: Sheila's view of education

Přečteme dětem krátké vyprávění o holčičce Sheile, která žije ve slumu v Keni. Požádáme děti, aby si připravily poznámkové papíry a nadepsaly dva sloupce. Jeden ponese název „Sheila's view of girl's education“, druhý: „Sheila's view of boy's education“. Po vyslechnutí článku děti vyplní do obou sloupců, proč si Sheila myslí, že získat v Keni vzdělání je pro dívky obtížnější než pro chlapce. Děti mohou pracovat v malých skupinách.

Wrap-up discussion

Diskutujeme se žáky, zda podobné problémy mají dívky se vzděláním i v České republice a v Evropě. Zeptáme se, zda je napadnou i jiné důvody, proč mnoho dívek v Africe nechodí do školy, a co si myslí, že by se s tím mělo dělat.

Příklady otázek:

- *Can you think of any other ways in which it might be harder for girls to get an education than boys?*
- *What do you think could help to resolve this situation?*

Key words

slum – household chores – contribute – family income – sit revising – collect water

A Girl from Kenya

Sheila lives in Kibera, a slum in Nairobi, Kenya. She does all the usual household chores like other girls but still manages to go to school. She would like to work with computers after finishing school. She says:

„Some parents are not interested in sending their daughters to schools, so they don't pay much attention to what we do. They say girls are not the same as boys. Girls get married and don't contribute to the family income. Boys will earn money for the family. We know that now there are many girls that help with family expenses, but many parents still think that a girl's education is less important.

In my opinion education for girls is important because without a school certificate there are no job opportunities at all. But often it is harder for girls since we don't have time for revision. A girl is always being sent for water, sent to the shop, sent to wash dishes, sent here and there, while a boy sits revising. Girls can't even do their homework. You know there is a shortage of water in Kibera. Girls are sent to find it, however far they have to go. Boys never willingly go to fetch water.“

Minifacts

Did you know?

- Two-thirds of all children denied access to school around the world are girls.
- Women earn only ten per cent of the world's income, yet work two-thirds of the world's working hours.
- Domestic violence is the single biggest cause of injury and death to women worldwide.
- Women hold only 14 per cent of the world's parliamentary seats, but make up half of the world's population.

(UNESCO – www.unesco.org)

Bláznivé počasí

Crazy weather

Věk: 13–16 let

Úroveň: středně pokročilí

Jazykové dovednosti: podmiňovací způsob, slovní zásoba související se změnou klimatu

Obecné cíle: Žáci si ujasní rozdíl mezi pojmy počasí a klima a zamyslí se nad průvodními jevy změny klimatu.

Pomůcky: kopie výroků „Possible outcomes of global warming“

Příprava: Namnožíme text „Possible outcomes of global warming“ pro každou dvojici nebo skupinu.

Warm-up

Zeptáme se žáků, jaký je rozdíl mezi počasím a klimatem, a zda si nemyslí, že se počasí v posledních letech trochu „zbláznilo“. Požádáme je, aby vytvořili seznam různých extrémních úkazů počasí z posledních let.

Příklady otázek:

- *Can you define the difference between climate and weather?*
- *Have you noticed an increase in „unusual“ weather in recent years?*
- *Can you make a list of examples of strange weather happening around the globe?*
- *Are weather patterns the same now as ten years ago? Is this good?*
- *What will the weather be like in the future?*

Definice: „*Climate*“ is the long-term atmospheric conditions, „*weather*“ varies constantly.

Activity: The warming future

Ve dvojicích nebo v malých skupinách se děti zamyslí nad jevy, které provázejí změnu klimatu. Rozdáme jim seznam výroků a požádáme je, aby je seřadily podle závažnosti. Po uplynutí vymezeného času společně porovnáme výsledky jednotlivých skupin.

Possible outcomes of global warming:

- *Africa will have hotter weather and suffer more droughts.*
- *Polar bears and penguins will be endangered.*
- *In many countries there will be no drinking water.*
- *Winters will be about 10 degrees colder.*
- *Malaria will spread to the north and affect northern Europe, North America and northern Asia.*
- *Cockroaches will start moving to northern Europe, North America and northern Asia.*

- *Typhoons and hurricanes will occur more frequently.*
- *Skin cancers will increase.*
- *Countries such as the Maldives, the Netherlands and Bangladesh will disappear under water.*
- *Wars will start between countries fighting over water.*

Wrap-up discussion

Debatujeme se žáky o jejich názorech na globální oteplování.

Příklady otázek:

- *What do you think about the future of our climate? Are you optimistic or pessimistic?*
- *Do you prefer hot or cold countries/weather?*
- *How would your life change if water became ten times more expensive?*
- *What would you do if winters here became 10 degrees colder and summers 10 degrees hotter?*
- *Can we save the Maldives, the Netherlands and Bangladesh from disappearing under water? How?*

Key words

climate – weather – droughts – typhoons – hurricanes – floods – suffer

Minifacts

Did you know?

- Warmer temperatures across the globe mean that more countries suffer droughts.
- Tropical diseases can also spread more easily to people when the weather is warmer.
- In some parts of the world, heavy rain is leading to more floods.
- Thousands of people die or are left homeless and starving as their crops are wiped out.

(Friends of the Earth – www.foe.co.uk)